

MEMÒRIA D'ACTIVITAT 2015

Registre de Fundacions Núm. 2575 N.I.F. G-65104002

Entitat membre de:

La **Fundació Privada Vol** assumeix el càrrec tutelar de persones que es troben en situacions de desprotecció i que, després d'un procediment judicial, ha d'intervenir un tutor en el grau que estableixi la sentència judicial per garantir la protecció dels drets i la cura de la persona afectada.

La fundació rep subvencions del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies i està integrada a l'Associació Encaix, que agrupa a les fundacions tutelars per a persones amb trastorn mental.

1. JUSTIFICACIÓ DE L'ACTIVITAT

Els trastorns mentals poden provocar en les persones que els pateixen diferents graus de discapacitat que poden comportar vulnerabilitat i requerir un alt grau de suport. Aquest suport és habitualment prestat, i durant una part considerable de la vida, pel grup familiar. Però persones sense referents, o hi ha moments en què la família no pot oferir aquest suport per diferents motius: envelliment, malaltia, complexitat de les necessitats a atendre, deteriorament de la relació, etc. Una alternativa dirigida a garantir la protecció dels drets i la cura de la persona afectada és la tutela.

El suport que presten els serveis assistencials, sanitaris o socials pot ser limitat en aquelles persones amb una capacitat de judici alterada. Aquestes persones presenten unes necessitats que requereixen d'una acció de suport global personalitzada i flexible en quant a intensitat, que els permeti i garanteixi una continuïtat assistencial al llarg dels diferents moments del cicle vital. En aquests casos, la fórmula de protecció és la incapacitació, que implica la tutela. Les funcions del tutor, o entitat que assumeix la tutela, són representar al tutelat, vetllar, educar, promoure la recuperació de la capacitat, la inserció en la societat i l'administració dels béns.

2. OBJECTIUS

L'objectiu principal de la Fundació és assumir el càrrec tutelar de les persones amb TM incapacitades judicialment.

Objectius específics:

- Promoure l'adquisició o recuperació de capacitats i d'integració social de les persones tutelades.
- Informar al jutjat de la situació del tutelat i presentar l'estat de comptes anuals de l'administració dels seus béns.
- Garantir l'efectivitat, l'eficiència i la gestió ètica en l'exercici de la tutela.
- Protegir els drets de les persones amb trastorn mental incapacitades judicialment dins del marc establert a la sentència.

- Sensibilitzar les autoritats públiques, les diferents organitzacions socials i la societat en general sobre la problemàtica i necessitats de les persones que pateixen trastorns mentals.

3. PROCEDIMENT DE MODIFICACIÓ DE LA CAPACITAT D'OBRAR

La demanda d'incapacitació la poden promoure: els ascendents i descendents directes, germans i cònjuges del presumpte incapaç o qui es trobi en una situació de fet assimilable; la mateixa persona objecte de protecció; quan la persona és menor, els pares o tutor legal: Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) en el cas de menors tutelats; Ministeri Fiscal; la llei (*article 183.3 del Codi de família*) preveu que qualsevol persona, entitat o organisme no legitimat pugui posar en coneixement del jutjat o del Ministeri Fiscal la situació en què es troba la persona presumptament incapaç.

El jutjat determinarà el tipus d'incapacitat. Existeixen diferents càrrecs tutelars:

- TUTELA: el tutor és el representant legal del tutelat en allò que digui la sentència i llevat dels actes relatius a drets de la personalitat i els que pugui fer d'acord a la capacitat natural.

El tutor ha de:

- Tenir cura i procurar aliments, si els recursos econòmics no són suficients.
  - Assegurar benestar moral i material, respectant els desigs que aquesta expressi d'acord amb la capacitat natural.
  - Fer tot el que calgui per afavorir la recuperació de la capacitat i la inserció social o, si això no és possible, prevenir l'empitjorament i mitigar conseqüències.
  - Pot establir lloc de residència del tutelat.
  - Demanar autorització judicial per un seguit d'actes (art.222-43).
  - Presentar inventari dels béns en els dos primers mesos de tutela i ha de retre comptes i informar de la situació personal del tutelat anualment.
- CURATELA: el curador no té la representació de la persona posada en curatela i es limita a complementar-ne la capacitat, llevat que la sentència confereixi funcions d'administració patrimonial ordinària de determinats aspectes.
- Els actes fets sense l'assistència del curador, si és necessari, són anul·lables a instància del curador, o de la persona posada en curatela en el termini de quatre anys. En aquesta institució de protecció, el curador no és responsable civil subsidiari directament dels actes del curatelat.

- **ASSISTENT PERSONAL:** és una figura de suport i protecció bastant recent. Quan una persona pateix una discapacitat no incapacitant pot sol·licitar al jutjat, en el marc d'un procediment de jurisdicció voluntària, la designació d'un assistent personal. L'assistent personal intervindrà, juntament amb la persona assistida, en els actes jurídics i d'administració patrimonial detallats a la resolució judicial i en base a les circumstàncies de la persona que ha demanat l'assistència.
- **DEFENSOR JUDICIAL:** càrrec tutelar transitori per defensar els drets i els interessos de la persona que és subjecte del procediment judicial d'incapacitació. Es pot donar durant el procediment judicial si la persona afectada no compareix per ella mateixa en el procediment. També pot succeir que tot i existir un càrrec tutelar vigent es posi de manifest un conflicte d'interessos entre tutor i tutelat. El jutge ha de designar un defensor judicial per representar la persona tutelada exclusivament en aquests actes.

4. METODOLOGIA D'INTERVECIÓ

La intervenció de l'entitat tutelar actua en tres nivells progressius:

- **ASSESSORAMENT**

Informar i oferir orientació respecte el procediment de la modificació de la capacitat d'obrar, la tutela i les seves diferents modalitats a totes aquelles persones: familiars, persones susceptibles de ser incapacitades, professionals de la xarxa de salut mental i entitats.

- **VALORACIÓ**

Període que s'estableix entre la proposta, la valoració, l'acceptació per part de l'entitat tutelar i la comunicació al jutjat. En algunes ocasions, s'estableixen mesures cautelars de forma immediata i temporal mentre dura el procediment d'incapacitació per protegir o assegurar a la persona en els diferents àmbits que l'envolten i específicament en aquells que sigui necessari (assegurar administració del tractament, ingrés, administrar el seu patrimoni).

- **TUTELA**

Es desenvolupa a partir de que l'autoritat judicial dóna possessió del càrrec a l'entitat tutelar per exercir la tutela. La Fundació Privada Vol facilitarà la cobertura de totes les funcions de tutela (econòmiques, jurídiques i assistencials) tenint en compte els límits de la mateixa establerts pel jutge, mitjançant l'aplicació dels protocols que garanteixen una correcta intervenció per part de l'equip professional.

A partir de l'assumpció del càrrec tutelar, les fases d'intervenció són:

a) Valoració inicial

La Fundació porta a terme una valoració integral completa, recollint les dades relacionades amb les característiques, les necessitats i els recursos de la persona. Es realitzarà com a màxim durant els primers 60 dies des de l'acceptació de la tutela i continuarà.

b) Elaboració del Pla de tutela

Cada persona tutelada ha de tenir un Pla de tutela actualitzat, que ha d'especificar les àrees d'intervenció, els objectius, les accions proposades, l'assignació de responsables i els criteris d'avaluació.

El pla ha de contenir les següents àrees de treball: Salut, Àrea Social, Família i xarxa social, Àrea Econòmica, Àrea Judicial, Pla de Crisi i Serveis que intervenen en el cas, apartat on es recullen els acords que s'estableixen amb la resta de professionals i serveis que intervenen en l'abordatge i assistència de la persona tutelada. Es fa un seguiment i revisió periòdica del pla per tal de valorar l'acompliment de totes les àrees rellevants que abasten la persona i la seva relació amb la societat, així com la reformulació d'objectius quan sigui necessari.

c) Activitat desenvolupada

- Atenció assistencial directa:

- Valoració i seguiment de tutelats: les persones tutelades reben almenys una visita quinzenal per part de l'auxiliar de tutela i una mensual del referent tutelar. La finalitat d'aquests seguiments individuals és identificar les necessitats del tutelat, donar suport a la persona, vetllar pels seus drets i portar a terme les accions que es derivin de l'exercici de la funció tutelar.
- Acompanyaments mèdics per a tràmits personals i administratius.
- Acompanyaments en ingressos hospitalaris voluntaris o involuntaris.
- Acompanyaments per realitzar gestions.
- Valoració del funcionament al domicili i en l'entorn comunitari.
- Atenció a situacions d'urgència.
- Seguiment telefònic regular i atenció de les incidències.
- Contacte i entrevistes amb els familiars referents.
- Lliurament dels diners de despeses personals.
- Atenció assistencial indirecta.
- Elaboració del Pla de tutela, revisió i actualització periòdica.
- Estudi d'ajudes econòmiques i tramitacions de pensions/prestacions econòmiques a les que tingui dret.

- Programa i control dels seguiments de tractaments mèdics i psiquiàtrics.
- Recerca de sistemes de suport a l'habitatge (programa de suport domiciliari, Programa de suport a l'autonomia a la pròpia Llar, llars amb suport o residències).
- Coordinacions amb els professionals de referència dels diferents àmbits (social, mèdic, residencial).
- Elaboració d'informes socials.
- Elaboració d'informes adreçats al jutjat.
- Gestions econòmiques (inventari de béns de les persones subjectes a càrrec tutelar, administració del seu patrimoni, liquidació d'impostos, inversions, control dels ingressos i les despeses, rendiment de comptes anuals al jutjat en temps i forma.)
- Gestions judicials.

5. ACTIVITAT REALITZADA

Les tuteles assumides per la Fundació són a proposta de la *Comissió d'assessorament i supervisió de persones jurídiques sense ànim de lucre que tinguin assignada la tutela de menors o persones incapacitades de SISAP*. Aquesta comissió gestiona els expedients que provenen del jutjat, comprova l'estat del cas i deriva la proposta de cas a les entitats tutelars. L'entitat tutelar fa una valoració global per determinar la viabilitat i sostenibilitat de la tutela i emet un informe sobre l'acceptació de la proposta.

Accions d'Assessorament

Al llarg de l'any 2015 s'han realitzat un total de 8 entrevistes d'assessorament a persones susceptibles d'iniciar un procediment d'incapacitació. Aquestes persones han vingut acompanyades tant pels familiars referents com per professionals de la xarxa de salut mental on s'atenen. L'objectiu d'aquestes entrevistes és, d'una banda, conèixer el cas, explicar el procediment d'incapacitació i resoldre tots aquells dubtes que puguin sorgir i, d'altra banda, valorar les característiques del cas per determinar si, en el cas en què finalment es dicti sentència d'incapacitació, la Fundació assumirà el càrrec tutelar en el moment que el jutge ho sol·liciti.

La Fundació Privada Vol també ha participat en dues sessions d'assessorament i formació. La primera va ser una sessió de formació dirigida a diferents professionals de la xarxa de salut mental: treballadors socials, psicòlegs, PSI i integrants del grup BCN Salut Mental. La sessió es va realitzar a l'Hospital de Dia de CPB i van participar un total de 16 professionals. Al mes de maig la Fundació Privada Vol va participar en una de les sessions del grup psicoeducatiu de famílies del CSMA Sarrià-Sant Gervasi amb l'objectiu d'informar a les famílies participants sobre el procediment d'incapacitació.

Casos atesos

	N. 2014	%	N. 2015	%
Casos nous proposats	21	100	18	100
Casos assumits	12	57	9	50%
Casos no assumits	8 (7 espera)	43	9 (8 espera)	50%

Causes casos no assumits 2015

Causa	N.
Pretutela prèvia amb altra entitat	1

Casos atesos (31/12/15)

Casos amb tutela efectiva	58
Casos acceptats (a l'aplicatiu)	12
Tuteles finalitzades	2

Perfil de persones tutelades

Sexe

	N.	%
Home	41	71%
Dona	17	29%

Incapacitació del casos atesos instada per

PROCEDÈNCIA	Nombre
Familiars directament	25
DGAIA	2
Ministeri Fiscal, comunicat per	1
Xarxa salut mental/S. Socials	27
Pròpia Persona	2
TOTAL *No es comptabilitza el càrrec d'assistent personal (1) perquè no està incapacitat	57

Incapacitació prèvia en què s'hagi fet delació de tutela

PROCEDÈNCIA	Nombre
Des de familiars	10
DGAIA	2
TOTAL	12

Causa la incapacitació

Causa	Nombre
Trastorn mental	54
TM + Retard mental	4
Altres	0
TOTALS	58

Àmbit territorial

Comarca de procedència	Nombre	%
Barcelonès	45	77,6%
Baix Llobregat	12	20,6%
Vallès Occidental	1	1,8%

Tipologia càrrecs tutelars (a 31/12/15):

	Nombre	%
Tuteles	41	70,69%
Defenses judicials	4	6,90%
Curateles	12	20,69%
Assistent personal	1	1,72%
TOTALS	58	100 %

Distribució per edat i mòduls

	A	B	C	D	TOTAL S
De 18 a 30		1	4		5
De 31 a 40			7		7
De 41 a 50		3	9		12
De 51 a 60	1	2	21		24
De 61 a 65		1	3		4
De 66 a 75			5		5
més de 76			1		1
TOTALS	1	7	50		58

Tipus de domicili

TIPUS	Nombre	%
Centres gent gran	8	14%
Unitats hospitalàries SM	5	9%
Llar-residència malalts mentals	5	9%
Domicili propi	24	41%
Domicili amb família	11	18%
Altres *Relloguer, centre penitenciari, pensió	5	9%
TOTALS	58	100 %